

DEBRECZEN

A DEBRECZENI ÉS VIDÉKI FÜGGETLENSÉGI PÁRT KÖZLÖNYE.

Elofizetési árak:		Vidékre küldve:	
Helyben:	10 kor. — fill.	Egy évre 10 kor. — fill.	
Egy évre	5	Fél évre	8
Fél évre	2	Negyed évre	4
Negyed évre	1	Egy óra	1
Egy óra	1		
Egyes szám ára 4 fillér.			

Főszerkesztő: **BENEDEK JÁNOS.**

Felelős szerkesztő: **IFJ. MÓRICZ PÁL.**

Kiadók: **HOFFMANN és KRÖNÖVITZ.**

Hirdetési díjak:

Havasos petit sor 10 fillér. Nagyobb terjedelmű és többször megjelenő hirdetések jutányosan. — Apró hirdetés minden szó 4 fillér.

A pályaválasztás gondja.

Budapest, augusztus 21.

Pár nap múlva jönnek a fiúk az egyetemre. Hangos lesz a nagy csarnok, az új egyetem folyosóin régi ismerős kollégák örülnek egymásnak s az ifjak, a gólyák, szerénykedve bámulják a fővárosi levegőben már kiidomult, öregebb ügyes fiuka.

Körülbelül vagy 3—4000 ifju gondolkozik most azon, hogy az életpályák közül melyiket válassza. Nem kis gond ez. Különösen akkor, ha öregebb észszel nézi az ember e pályaválasztási magánharcot. S mégis mily sok a sikertelen választás! Ennek a szülők is okai, mert még most is — sajnos — sok családban hagyományos szokás, hogy a szülők előre kikeresik gyermekeiknek a pályát s belebeszélnek a fiatal fejbe, hogy csak ez, vagy az a pálya «lesz neked való.» Emiatt van nálunk nagyon sok pályatévészett ember.

Az érettebb gondolkozású fiatalok az érettségi vizsgálat letevésakor már tisztában vannak azzal, hogy tehetségüknek megfelelőleg melyik pályán

fogják megkeresni kenyerüket; egyik orvos, a másik technikus, tanár lesz s e határozott vágyuktól el nem térnek (ez a helyes átlag) de a többség tehetetlenül áll a nagy kérdés előtt s utoljára is, mert még nem képes a helyzeteket mérlegelni, vagy mert nem vonzódik egyik tudományághoz sem: jogász lesz. Ezen a pályán — gondolják ők — mindenki boldogul. Nem kell sokat tanulni, görnyedni, az ember uraskodhatik s a jogászból minden lehet. Ez a gondolkodás a leghelytelebbsé és a legáltalánosabb. Van Magyarországon átlag vagy 6—7000 jogász s ebből kifolyólag az egyes állásokra annyi a pályázó, hogy nem képes az állam foglalkoztatni a nagy munkaerőt, pedig mi nagy jogásznemzet vagyunk. S még mindig növekszik ez a szám. Így hova jutunk?

Csak hivatásos egyéneknek kellene erre a pályára menniök, mint a többiekre is s segítve lenne e nagy bajon. Azért, ha az ifju jogász akarna lenni, kérjük a szülőket, megfontolással ereszszék gyermeküket e pályára s ne mondják szüntelen: „légy fiam jogász, ott kényelmesen és könnyen boldogulsz.“

Viszont tekintete zord, modora rideg, ellenmondást meg nem tűrő, tanítványaival szemben szigorú, a kötelességteljesítést föltétlenül megköveteli, tisztársaival szemben sem enged a maga álláspontjából a melyet mindig törhetetlenül megvédelmez s nagyrészt ezért nem is válik előttük népszerűvé.

Magánéletében takarékos a fukarságig s az a néhány szó, a mi még öregek ajkán megmaradt róla, keveset beszél uttörő érdemeiről, keveset történelmi munkáinak becséről, de annál többet a — kapzsiságából. Az volt ezelőtt 50—60 évvel is. A kofákban kárja, — ez a gunynév épp úgy kijárt neki, mint a viaszkatona, a mivel ridegségét feszes tartását csufolták.

Másrésztől gondos alapítványokkal, nem egyszerű tanárhoz, de főurakhoz illő ajándékokkal, közművelődési eszközök támogatásával találkozunk. Mindmegannyi belső ellenmondás, mely az elfogulatlan ítélő bírálata, az utókor igazságszolgáltatására vár.

A Péczy József pályája tehát, ismételjük, nemcsak jelentős, hanem érdekes is. Életének elejét és végét nem kisebb határkövek jelzik, mint a francia forradalom kitörése és a magyar szabadságharcnak lezajlása, — 1789-ben születik és 1849-ben hal meg.

A debreczeni kollégiumban tanul és tanít. Erre az időre esik a háromszáz éves

Felületes beszéd ez; mi egyáltalában nem ajánljuk e tudományszakot. Mily versengés és fölületesség van Budapesten az egyetem jogi szakán. Három-ezernél több jogász van az egyetemen, több, mint az összes többi fakultáson. Már csak ez óriási aránytalanságot is képtelenség az, hogy pályáját szerető, kész embert faragjon e fakultás, pedig ez lenne a fő. Tehetne erre nézve valamit a kultuszminiszter is, különösen pedig ott, hogy ne iskolai korlátolt észszel menjenek az ifjak ilyen tévesztett pályákra, hanem oda kellene nevelni a társadalmat, hogy mindenki megkapja a maga pályáját.

A mostani viszonyok között a bölcsészeti és a mérnöki pályát ajánljuk leginkább a pályaválasztóknak. Rövid pálya mindakettő s igen kapósak most úgy a filozófusok, mint a mérnökök. Jól fizetik őket, mondhatni legjobban mindnyájuk között. Dolgozni sokat kell az egyetemi élet alatt, nem „urak“, mint a jogászok, de fáradságuk az életben méltányolásra talál s ha valaki szegény fiu köztük, talál itt módot, hogy tanulmányait nyugodtan végezze, föntarthassa magát. Az egyetemi segítő-

főiskola ujjáépítése. Mintha ez szimbolizálná mint látja nagy tudósunk az iskola régi falait, majd megújítását. Látja a régi idők, a hagyományokban megrögzött ósdi szellemet, s szemé előtt történik lassankint a megújulás, látja a mint az új szellem belopódzik s megerősödik nagy küzdelem és hosszú harcok után, quorum pars magna fuit.

Péczy József 1789 novemberében született Rév-Komáromban, abban a városban, a hol Jókai, abban a házban, hol Tóth Lőrincz látta meg a napvilágot. Családja régi nemes familia, bár az y-t csak írónk kezdi használni. Édesapja: idősebb Péczy József prédikátor, irodalmuaknak érdemes, tiszteletreméltó alakja, kitől ő nemcsak nevét, hanem a szépnem, jónak rendületlen tiszteletét, az irodalom művelésére s az idegen nyelvek elsajátítására való hajlamot örökölte. Anyja Varjas Katalin volt, csákvári Varjas Jánosnak Debreczen híres tanárának leánya, gyöngéd lelkű, önfeláldozó nő. József legkisebb gyermekük volt, kinek születését atyja csak három évvel élte túl.

Ó ha tudta volna, ez a sokat küzdött nagy magyar, az elmulás fájdalmas pillanatában, hogy abban a három éves gyermekben, a ki betegágya körül lézeng, föl se bírva fogni a rá váró szörnyű gyász nagyjelentőségét, abban a kis izmos fiuban nevének méltó örököse, sovínista eszméinek

Ifj. Péczy József.

Irta: **Balkányi Kálmán.**

Ifj. Péczy József egyike a legnevezetesebb embereknek, a kik a múlt század első felében Debreczenben éltek. Történetírói tehetsége, bámulatos ékesszólása ismertté tette a város falain kívül is. Szerteágazó munkássága figyelmet keltett az egész országban, sőt egyrésze a külföldön is. Ám e jelentőségén kívül még van egyéb is, a mi vonz bennünket: az érdekessége.

Péczy érdekes ember. A mit érdekességen manapság érteni szokás: az megvolt benne. „Érdekes, — írja Alexander Bernát, — a mi vonzó, de rejtelmes, a mi különösségével meglep, megdöbbent ugyan, de kiválóságával kibájo, a mi belső ellenmondásaival nyugtalanít és szépségével megszereteti magát velünk.“ S a debreczeni puritán tudósban többet találunk e belső ellenmondásból, mint gondolnánk. Nem vonz-e bennünket az a költői hév, lelkes hazaszeretet, a mi történelmi műveit átlengi, a mely frissen érezhető ma is az elfakult lapok olvasása közben; nem vonz-e az a hatalmas alak, aki nagy tudománya mellett — ami abban a korban nagy szó — nem állt leereszkedni az ifjusághoz, hogy példát adjon neki, buzdítsa a költészet ápolására s a kinek legnagyobb érdeme, hogy az iffuság gondolkozását hozzásimította az új időknek a régítől elűtő szelleméhez?

egyesületek e tekintetben igen szép és humánus munkát végeznek.

Az orvosi és gyógyszerési pálya sem rossz annak, aki hajlamot érez irántok, szépen lehet ezeken is boldogulni; az orvosit csak hosszadalmassága teszi nehezzé, mindazonáltal jobb, mint e jogászság.

A tandíj a budapesti egyetemen sok, egy félévre 76 korona. Talán azt czélozza ez, hogy menjenek az ifjak vidékre is, ne legyen oly túltömött a fővárosi egyetem. Bár ez helyes gondolkodás, hátrányos is, mert mindig kihat az egész életre, ha valaki Budapesten végezte tanulmányait. Különös nevelőképessége van a nagyvárosnak. Az ember teljesen magára utalva egy világáros utvesztői közt megállja helyét és sikerrel végzi el pályáját: ez oly eredmény, amely meglátszik mindenkin. Aztán itt megkapja mindenki mellékes kedvteléseinek kellő módját, amit csak egy nagyváros képes szolgáltatni s ezt nem kell kicsinyelni.

Az élelmezési és a lakásviszonyok Budapesten különbözők. A pénztárczához lehet mérni őket, de aki mellékfoglalkozással nem tartja fenn magát, annak legkevesebb 40—45 forintot kell hazulról kapnia, hogy tisztességes szerénységgel megélhesse. Az élelmezés átlag belekerül 10—15 frtba, ez a legolcsóbb ár, a lakás pedig aránylag igen drága. Ajánljuk, hogy egy vidékbeli ismerősüknél béreljenek együtt lakást, így olcsóbb és eleinte nagyon tanácsos is az ismeretlen nagy-

városban ez az eljárás. 16—20 frtért lehet már kétfőnek megfelelő szobát kapni, míg egyedül is szinte annyit kell fizetni. Arra természetesen ügyelni kell, hogy a lakótársak egyező természetűek legyenek, mert különben az ilyen együttlakásnak igen hátrányos következményei is lehetnek.

Virágos tavasz, termő nyár.

Itt a nyár, de tűző hevében valaminek hiányát érezzük. Volt-e az idén tavasza a szívnek, a költészetnek? Mert a természet négy évszaka bőlesen van berendezve. Elöl a virágos kikelettel, végül a mulás korszakával, a zordon télel. Még a költészetben is meg van ez a berendezés, mert legtöbbször találjuk, hogy a költő ifjúságának tavasz-korában lírikus, a nyárnak megfelelő tetterős, cselekvésekre kész férfi korban teremnek a jeles drámai művek s az emlékező, visszatekintő aggság őszi világában alkotják a legremekőbb epikai műveket legvégül pedig a filozófikus irány tetőzi be a kész pályát. Innen van, hogy a lírikus tíz-husz évig dalogatás után gyakorta hallgat el, vagy csakis halovány vízfénnyét produkálja elméje régi lángjának, ha nem gyűjtött elég tapasztalást, elég filozófiát, elég képzettséget, ha tehetsége nem elég izmos arra, hogy irányt, medert változtasson és az epikai, drámai, bölselelmi műfajokban sejtessen folytonos emelkedését és tökéletesedését. Van arra példa, hogy a magasabb, az ódai szárnyalású líra hangjai mindvégig ott csengjenek-bongjanak a nagykoszorusok szívében, de az már tény, hogy a fiatal poéta epikai műve álmodt fest való helyett, a fiatal drámaíró művét pedig úgy előzönlik a lírai epizódok, reflexiók

es hangulatok, Mint amily mértékben a vigkedvű pipacsot és a szende kék buza- virágot sem örömet látja vetése közt a gazda.

Ugy tetszik nekünk, hogy bár a természetben mindig a régi búbájjal mosolyog felénk a szép fiatal május hónap, mégse találjuk ott, ahol oly nagy szükség van reá. Hová lett a gyönyörű tavaszi hónap az ifju szívekből s az ifju szív virágoskertjét képező költészetből? A tavasz kiesett az évből, éneklé a költő, de elmúlt a szívből és megszűnt a dalban is.

Kimegy a gazda a gyümölcsös kertjébe és boldogan járja be a nemes fákkal szegélyezett utakat s boldog öröme telik virágzásukban és eszébe sem jut felsóhajtani hogy „Uram Isten, miért nem csüng már a fehér, piros virágok helyén mosolygó, alma, aranyszínű barack, vagy hamvas szilvák özőne?” Látja, hogy a természet rendje van betartva, amikor a gyümölcsöt virág előzi meg s legfeljebb a fagytól, a kora lehullástól félti ezt az üde szinompát.

De mi történik az irodalomban? Nem zeng felénk az a régi szerelem sem, melyben epedés volt, ha a dalnok még nem nyerte el ideáljának boldogító igen-szavát; bubánat, ha szerelme viszonzatlan maradt és ujjongó boldogság áradott a hűrokról, ha e két szív érzelmé talalkozott. Ez az ifju szívek valódi költészete, amely évtizedek óta csak itt-ott zendül már felénk a magyar poézis berkeiből s ha nem volnának régi költőink, az újaktól akár el is feledhetnők, hogy a „szabadság, szerelem” is a dalnok magasztos, édes tárgyai valának. Ma már a berekbe siessünk, hallgassuk meg a fülemülét, figyeljünk a pacsirtára, ha a szívünk dal után eped. „Ich singe, wie ein Vogel singt” éneklé a németek nagy költője.

Miről dalolnak ma a fiatal költők? Ma adnak nek az ifju szíveknek? Mi hangon lo-póznak ma a Helikon tájai felől „ártatlan szívek tavasz kertjébe?”

lelkes tovább hordozója, a magyar irodalomnak, a magyar tudományok hasznos, derék bajnoka tamad! Lelkesedésében a rajongásig menő, akaratának keresztül vitelében a ridegségig.

Az árván maradt fiú gondos nevelésben részesült. — Édesanyjával és nénjével együtt csakhamar a nagyapai házhoz Debreczenbe kerül s itt végzi be könnyű szerrel a debreczeni főiskola klasszisait, 1804-ben már mint akadémiai hallgató szubszkribal. — Szorgalma, tehetsége által kiérdemli azt az érdeklődést, melyet tanárai, kivált Budai Ezsaiás — a Péczeli József fiának előlegeztek. De érdeklődni kezdett iránta a legnagyobb: Kazinezy Ferencz. Kérdezősködik felőle, köszönti leveleiben, későbbben pedig 1811-ben az ő, ajándékba küldött könyvével indul pályájának új terére Péczely József. Most Mezőtúron tanít két esztendeig, mint az ottani pártikula (a debreczeni kollégiumhoz kapcsolt gimnázium) rektora. Ez állásában éri az alig 24 éves ifjút a kifünte-tés: megválasztják Debreczenbe professzornak. Mielőtt új állását elfoglalná, két esztendőre utazni megy. Megfordul Bécsben, lelkesedéssel hallgatja Göttingenben Heynét, Schlöztzert s elsajátítja a nyugoti nyelveket. Tudományban, tagasztalatokban gyarapodva tér vissza s 1815 november 9-én iktatják be tanári hivatalába, a történelem s a görög és latin nyelv tanítására. Latin óráin leginkább Liviuszt és Tacitust fordította s arra volt a legfőbb gondja, hogy tanítványai a latin szónoki nyelvet élő szóban elsajátítsák. A görög szerzők közül az iskolában Homérosszal foglalkozott leginkább.

Legnevezetesebbek történelmi előadásai voltak, mindegyik egy-egy szónoki remek. Híre messze földre elterjedt s Debreczennek egyetlen művelt vendége sem mulasztotta el a nagy Péczely meghallgatását. Szintoly híres volt klasszikai ismeretéről, míg latin ékesszólásban éppenséggel párjat ritkított. Előadásai rég elhangzottak, itt-ott él még egy egy tanu, a ki emlékszik rájuk. De ezeknél biztosabb képet nyerünk az ő tanításáról ha a Magyarok történetét olvassuk. A történet fontosabb, lelkesítőbb mozzanatainál elnyomja a komoly megfigyelőt a szónok, kitor s nyugodt fejtegetés, az események egykedvű mérlegelése helyett izgatott, szenvedélyes szózatot hallunk, tele tüzzel, honszeretettel, nemzeti érzéssel.

Az 1837-ben megjelent Magyarok történetei legbecsesebb munkája. Első, valóban élvezetesen megírt kézikönyve annak a nagy történelmi anyagnak, mely már a századforduló táján bizonyos mértékben megállapodott, de éppen nagy tömegénél s földolgozatlan állapotánál fogva messze esett az olvasóközönségtől. Péczely „rövid akart lenni szárazság nélkül s érdekes, vastag kötetekre menés nélkül.” Főadatát igen komolyan veszi, az összes fennmaradt forrásokat tüzetesen meghányjaveti, hogy ítélete alapos lehessen. Nagy figyelmet fordít az alkotmány- és jogélet fejlődésére. De míg egyik kezét a corpus jurison tartja, a másikkal a szépirodalom felé tereli közönségét. Sorra kiemeli, hogy ezzel vagy azzal a történelmi mozzanattal melyik költőnk foglalkozott, ekképp folyvást ébren tartja a történelem s az ezzel karonfogva járó ma-

gyar irodalom viszonyát. Anonymus utódja a költőket nem veti meg a tudós göggyével, hanem segítségül hívja őket.

Péczely munkáját azon frissében megbecsülték. Dícsérettel szól róla a tudós világ s kicsi híján nem kapta meg az Akadémia nagy jutalmát, a mely aztán Jósika Miklósnak jutott s higgadt vitatkozás után meghajolt történetírói tehetsége előtt nagy pályatársa: Horváth Mihály is.

Inkább pedagógiai jelentősége van korábbi művének, a mely Európa újabb történetének foglatatát adja két vastag kötetben (1827 és 1830). Nem akarta a kor eseményeit sorra venni sem együtt, sem államokint, hanem az egyes államok történetéből kiválogatta azokat az eseményeket, melyek az államhatalom megszerzésére, gyarapítására vagy esőkkentésére, a népek kormányzására, csoportosulására, általában Európa területének beosztására hatással voltak.

Latinul pedig azért ír, mert mindennél előbb valónak tartja az ifjúság nevelését, a latin nyelvben való gyakorlását. Ha a Summariumban még nem is rendelkezik a történetírás olyan kellékeivel, mint későbbi művében, előadása nem olyan világos, nyelve kissé keresettebb, van ennek is sok kiválósága, melyek közt legjelesebb az, hogy tanítványaiiban, olvasóiban érdeklődést képes ébreszteni tantárgya iránt.

Életének e két főmunkáján kívül számos apróbb értekezés és szónoklata maradt ránk. Az előbbieket javarészt az Akadémiában olvasta föl, melynek figyelmét hamar fölkellette Debreczen tudós tanára s 1832-ben

Dalolnak Istenről, daluk azonban csupán kételkedés, nyílt tagadás, sőt czélzatos gunyolása a legszentebbeknek, a legmagasztosabbaknak. Így kezdi a fiatal dalmok s amit tőle tanul a fiatal olvasó, az a végtelenségbe üzött kétségbeesés. A vallástalan költő elfújja a sötét tömkelegbe jutott ember világító mécsesét, hogy többé ne találhasson ki, ahol a nap ragyog s még az éj sötétjét is hold és csillagok világítják meg. Voltak minden kornak kétségbeesett dalmokai, ők azonban legalább siratták hitük vesztét, a jóban vetett bizalmuk el oszlását, míg ez a most hangicsáló csáló csapat kérkedik lelke sivárságával s kárörömmel szemléli, hogy mások hitét, reményét, ártatlan ábrándvilágát is megrogalhatta.

Dalolnak ma is az emberiség nagy czéljairól, a világot mozgató nagy eszméről s dalolnak a szabadságról is. Csakhogynem ebben a dalban sincs fiatalosság, valamint május elseje többé nem az első szerelmi csók, első szerelmi dal, első és soha vissza nem térő szerelmi boldogság szimboluma, hanem a felforgató eszméké, a gyűlöleté. Az ő májusukban a vérvörös színárnyalata uralkodik, amely a természet májusában nagyon, de nagyon háttérbe szorul ennek szép fehér, kék és rózsás színompája mellett, szabadságdaluk pedig ha nem alkalmi nóta, akkor egyes osztályok szabadságdala. Mindkettő a stréber-poézis egy sajátos neme, amely csak színdarabok, és csak a régi, az egyetemes, a közös, a fiatal szabadságdalhoz képest! Alkalmi és osztály-poézis! Mi köze ehez a márcziusnak és májusnak?

Azt ne is bolygassuk, hogy a szerelmi dal mivé lett! Csak gyorsan, gyorsan munkához, kössetek bokrékat a régi szerelmi költők dalából, ha már magatok nem dalolhattok versenyt a czalogánnyal, ha már magatok nem szárnyalhattok ég felé a pacsiával s ha már a ti dalotokból nem árad ibolyailat, nem csillan felénk tavaszi verőfény! Nem tudjátok ti már, mily fen-

séges volt az erdő mikor az ifju félénken s mégis forró szavakkal vallá be szerelmét! Csodás dal zsongása tölté meg az erdőt, mikor a szende, tiszta leányka szive túlaradt a mámorító boldogságtól! Hangzik e még boldog szerelmesek sutogása a hegyoldalon, melyet füzek árnyalnak és csacsogó patakocsa szegélyez? Ott van a régi dalban; az új poézis szennyos, hazug, méltelyező! Ne késekedjétek, hol ismét visszatér a szép május hónapja; az ő nyomdokain elérték az ifjuság, az ifju poézis kristálytiszta forrásvizéhez, mert szomjuhozza az üdítő italt s várva-várja a dalt, melyben saját tiszta lelkének, forrongó világának, csodaszép májusának hü képét találja fel!

Ma a költő nem elégszik meg a nő megénekelésével.

Annak traviatának kell lenni. Meg kell tudnunk, hogy a szerelmi dalok ferjes nőért csaponganak. Az kegyetlen szívű főrangú hölgy, vagy karton ruhás varóleányka, ha nem „nagyságos asszonyom“, kinek czímét sem hallgatja már el kuplévá aszott szerelmi dal. Chamisso „Madam, ich liebe sie“-je így találja torzmasát a honi zsuros poéták, egy zsúr időtartamánál tovább nem élő, de makacs változatokban ezer, meg ezerszer visszatérő döngicséléseiben. Mi már a nyarat éljük és megérjük, hogy lesz a virágból gyümölcs. Hát a gyümölcsből? Abból a sokféle befőttek. A mai szerelmi költő aturorja a fokozatot s megvetvén a természetet, a természet szépségeit, ilyen tulgeit vagy pikáns befött poézissel kedveskedik. Csupa marmelade, csupa málnaiz, méz-befött rózsá, cukorban prebarait ibolya. Minden, csak nem május, amely gyöngéd verőfényvel, harmatos színnel, csattogó dallal, csapongó illattal ruház fel mindent, ami tőle szármayik, hozzá tartozik! A tavasz nélkül estek bele a nyárba, pedig virágból tavasz nélkül nincsen termékeny nyár. De mégsem késő. Akiben megszólal a költészeti polihimnikus zengése, ne feledje, hogy dala legelőször is a fiatalosság. Legyen tehát fiatal s ne feledje, hogy „az ifjusággal

a babér nem ér fel.“ Nem is osztanak babért, legföljebb a maguk csináltatta arczképlisével adják ki lapjaik azt az utánzótt, kiégett, fásult döngicsélést, amelylyel malépnak porondra a kezdő poéták. Azé a jövő, ki gyors léptekkel hagyja el az utána biczegő, egy kézben lantot, a másikban mankót szorongató karaván-csapatot s kinek ifju erejében szárnyalásának ifju vakmerőségében, hangjának érczes, ifju csengésében téged ismerünk fel, kikelet legköltőibb, legdicsőbb hónapja, oh csodaszép május! Mit ér a nyára, ha te kiestél az esztendőből?

Kossuth Ferencz a Szilágyságban.

— Saját tudósítás. —

Pártunk kitünő vezére, Kossuth Ferencz tegnap Szt. István napján látogatást tett a Szilágyságban. Leirhatatlan lelkesedéssel fogadták Kossuth Ferenczet, valamint a vele volt Papp Elek orsz. képviselőt.

Reggel indultak el Nagy-Károlyból. Kossuth Ferencz ez alkalommal első ízben látogatott el a Szilágyságba, hol leirhatatlan lelkesedéssel fogadták. Utja valóságos diadalmenet volt. Minden állomáson ezrével, zászlókkal, bandériumokkal fogadta a nép s az e vidéket lakta oláh lakosság pópáik vezetése alatt jelent meg s határtalan lelkesedéssel üdvözölték a nagy Kossuth fiat.

Az első állomás, hol Kossuth Ferenczet várták, Tasnád Szántó volt.

Leirhatatlan lelkesedéssel üdvözölte az egész lakosság. Kovács Ferencz ev. ref. lelkész hazafias és lelkes beszédet intézett hozzá.

Kossuth Ferencz szívélyes szavakkal köszönte meg a ragaszkodást. Szakácsi álló

levelező, négy év mulva pedig rendes taggá választják. A magyar tudós társaságnak ez időben alig volt hasznavehetőbb tagja Péczely Józsefnél. Nincs évkönyve, melyben nevével ne találkoznánk. Most élvezetes felolvasást tart, majd szótári munkálatokban vesz részt. Szavának döntő sulya van pályázatok odaítélésénél s egyes bonyolódottabb, szakába vágó tudományos kérdésekben az Akadémia soha sem mulasztja el megkérdezni véleményét. Fölolvasásai közül kiemeljük a nemzeti gazdaságnak a nemzeti művelődésre való hatásáról szóló székfoglalóját (1838) s a Budai Ézsaiás fölött mondott emlékbeszédét.

Hasonló tisztességben Péczely nem részesült mindmostanáig. Szerencsétlen időbe eső halála megakadályozta, hogy derék, kiváló tagjának érdemeit illően méltányolja az Akadémia. Emlékbeszédet nem mondának róla, csak a titoknak jelenti be néhány szóval elhunytát, majd az 1863 diki almanak közli rövid életrajzát.

Ha első tudós társaságunk sietett keblére vonni: az első irodalmi társaságunknak éppen a bölcsőjénél is jelen volt. Egyike volt ugyanis a kilencznek, a kik hivattva voltak bíraskodni azokban a pályázatokban, melyeket a Kisfaludy Károly emlékének tőkéjéből fenmaradt összegből tűztek ki s mikor ez a pályaműbírálóbizottság valóságos irodalmi társulattá szélesedett ki, csak természetes, hogy Péczely József is ott volt az első 14 tagja közt. Többször bíralt, egy értekezése pedig a társaság évlapjaiban lá-

tott napvilágot. Az vezetőkhöz kölesönös tiszteleten alapuló barátság kötötte. A Bajza folyóiratait dolgozataival támogatta s Bajza meg Toldy neki ajánlják Kazinczy levelezésének egy kötetét. S ha természetes volt ez a vonzalma irodalmunk legnagyobbjai iránt: nem kevésbé nemes az a másik, a mely Péczelyt a kezdőkhöz, az irodalom jövődjéhez fűzte.

Kevés emberben volt meg a képesség, hogy tanítványaira úgy tudjon hatni, mint Péczely. Főlkelti és ébrentartja ez ifjakban az irodalom szeretét. Buzdítja, dicséri, korholja őket, költői kísérleteiket csinosítja, válogatja s mikor már csinos eredményt lát, maga kiadja. Az ő Pallasa (Pallas Debreczina, 1828) első nagyobb gyűjteménye debreczeni diákok műveinek. Tulnyomó része latin vers, de a négy évvel később kiadott Lantja már magyar. Nagy gonddal szerkesztett évkönyvecske ez, mely tanítványai költői munkásságának a javát adja, azt vallván, hogy kezdetben kevés is több, mint később sokkal több. 1832-től kezdve négy füzet jelent meg, melyekben Kuthy Lajoson, a Hazai Rejtelmek egykor nagyon híres szerzőjén kívül Baksai Dániel, S. ell Sámuel, Ónodi Péter s Nagy Imre nevével találkozunk a legsikerültebb darabok alatt.

A Lantnak meg kellett szünnie. Minden újítás ellenállást talál magával szemben közt s az ifjuság irodalmi működése, a nemzeti szellem apolása az egyetemesre törekvő humanista irány helyett: sok embernek nem volt inyére. Péczelynek sok

huzavonája támadt konzervatív tanártársaival s a Lant nem lön hosszú életű. Már 1835-ben elnémult egy keserű hangon megírt epilógussal.

A Lantot lehetett, de az ifjuságot többé senki se némithatta el s Péczely legszébb elégtétele volt, amikor 1840-ben egyszerre két tanítványát jutalmazta meg költői munkájukért a Kisfaludy Társaság.

Az egyik Szilágyi István volt, a nemrég elhunyt m.-szigeti gimnázium-igazgató, Arany János atyai barátja; a másik már nem élvezhette dicsősége verőfényét: szegény Nagy Imre, az Árpád igazán nagytehetségű szerzője pár nappal előbb dőlt korai sirjába. A pályadíjat a társaság nevében Péczely adta át Szilágyinak, magasztalva a Nagy Imre emlékét is. E beszéd érte el minden munkája között a legtöbb kiadást. Nemes szónoki alkotás. Utolsó szónoklatát 1848 márcziusában tartotta, midőn a kollégiumi ifjuság zászlaját avatta föl. Akik ezt hallották, hadbamenő honvédök, hazájuk sorsán aggódó férfiak, asszonyok, soha többé el nem felejtették. (E könyvészeti ritkaságszámba menő beszédnek egy eredeti példányát Széll Farkas, a debreczeni itélőtábla táncselnöke őrzi gazdag gyűjteményében.)

Tanítványai a harc mezéjén is megállották helyüket, dicsőséget szereztek a debreczeni diák névnek. A kit a harc öldöklése megkimélt, esztendőre visszatért a kollégiumba, hogy megtörve, de reménységét mégsem veszítve, ott folytassa tanulmányát, a hol elhagyta.

mason Szentkirályi László ev. ref. lelkész fogadta. Szakácsi hazafias közönsége teljes számban megjelent, élén a szakácsi hölgyek kel, kik mindnyájan zászlót tartottak. — Az üdvözlő beszédre meg is jegyezte Kossuth Ferencz, hogy először van alkalma zászló-tartó honleányokkal kezét szorítani. Itt Pap Elek képviselő is tartott hazafias beszédet. Majd a Kossuth nótát énekelte az egybegyűlt nép.

Ákoson is nagy közönség várta. Itt Vass Balint parasztgazda egyszerű, kerese- len szavakkal köszönte meg Kossuth Ferencznek, hogy ellátogatott hozzájuk, s kérte Kossuthot, hogy ezután is támogassa hazánkat s a népet. A cigányzene Kossuth nóta hangjai mellett hagyta el Kossuth a várost s Alsó Szoporra ment, ahol feltűntek az oláhok pópáik vezetése alatt, kik lelkesen üdvözölték Kossuth Ferenczet.

Sarmaságon két lovasbandérium várta Kossuth Ferenczet. Az egybegyűlt közönség s a Zilahról elébe utazott küldötség nevében Farkas Sándor ev. ref. lelkész a következő hazafias szép beszéddel üdvözölte:

Ez összegyűlt díszes, lelkes közönség és községem nevében a magyar őszinteséggel s a szeretet melegével üdvözlöm nagyságodat, mint a 48-as függetlenségi pártnak méltó vezérét, mint a független eszmék erős bajnokát.

Eljött Nagyságod ide közzénk is, hogy azt az örökséget, melynek fénye nem aranyban és ezüstben van letéve, s mely mégis drágább e világon mindennél, mert e színekben lakozik annak hatalma; hogy azt az örökséget, melyet az örökéletű apától örökölt: a függetlenség, a szabadság eszméit miköztünk is ossza szét a mi lelkeinkbe, hogy verjenek ott azok soha ki nem ölhető gyökeret! Oh, szent, csodálatos örökség, mely csekélységnek látszik ebben a haszon és érdek hajhászó világban, s mégis soha el nem fogy, mint a Szarepta-beli asszony olaja! . . . Oh, drágálatos örökség, melyhez jogunk van; avagy nem mindnyájunk **édes apja-e** az, aki ezt hagyta, s nem mindnyájunk számára hagyta-e **Kossuth Lajos** azt?!

Mi Kossuth Ferencztől nem is vártunk,

De Péczelyt már nem találták ott . . .

A vézna testalkatú tudós 1849. május 23 én hirtelen, minden betegség nélkül kiszendvedett. A nagy történetíró utolsó öröme: Buda várának két nap előtt történt hősi bevetele volt, melyről halála napján értesült Kmetty orvostól, a nagy tábornok öcsésétől, ki az örömhírral sietett Debreczenbe.

Nehéz idők, sulyos körülmények közt halála nem okozott olyan általános gyászt, a milyenben más viszonyok közt része lett volna. Temetése is egyszerű volt; a Debreczenben időző parlamentből is — így szól a följegyzés, — mindössze egy képviselő kísérte ki a nemzet nagy történetíróját: Palóczy László.

Kétszer házasodott. Első neje, Budai Krisztina, Ézsaiás unokahuga korán elhalt. Tőle származott Lajos fia. Másodszor a Szentgyörgyi családból nősült. A Mondolat híres szerzőjének, Szentgyörgyi Józsefnek leányát, Erzsikét vette nőül s vele élt boldog házasságban haláláig.

Emlékét munkái s a debreczeni kollégium, meg a Tudományos Akadémia javára tett rendkívül bőkezű alapítványai megőrzik. Meg is érdemli. Mert nagy volt, mint tudós és nagy volt, mint magyar, a kinek neve — sírfölrata szavaival — méltó, hogy olyan tiszta fényvel tündököljék halála után, mint életében.

nem is várunk más politikai működést, más elvek és eszmék követését, mint a minőknek megfelel ez ország szeme láttára. S midőn nemes Szilágymegye földén jár, legyen meggyőződve Nagyságod, hogy itt a szívek jó és fogékony talaját teszik a függetlenség, a szabadság eszméinek. Szabadság a gondolat és érzelemben, szabadság a szóban és igazságban!

Nagyságod nemes, fenkölt munkálkodást folytat. Nagyságod szívünk szerint eslelszik. Kísérje áldás nemes munkáját, hogy gyönyörködjék abban az a nagy, halhatatlan lélek ott fenn és ez által elégedjék meg a mi munkánkkal is! Eljen Kossuth Ferencz!

A szép beszédre Kossuth szivreható beszéddel válaszolt. Ő — mondotta — a népbe helyezi bizalmát s megígérte, mint eddig, ezután is a haza és a nép érdekeit fogja képviselni. Mai viszonyok között nehéz ez a feladat, mert habár a jövő könyvébe be van írva, hogy a függetlenség győzni fog, addig még sok támadásnak lesz kitéve az a párt, mely ezt feladatául kituzte, de idők múlva mégis kifogják vivni hazánk függetlenségét.

Atyja örökét szent hagyománynak tekintti s atyjától örökölt szellemben fog ezután hazája boldogításának, függetlenségének kivívására lankadatlanul fáradozni.

Leírhatatlan lelkesedés követte ezt a beszédet. Sarmaságról Szoporra ment, hol Lövinger Ilona virágcsokrot nyújtott át Kossuth Ferencznek.

Majd Zilahra utazott, hogy jelen legyen dr. Lengyel Géza program beszédénél.

Zilahon előkelő tagokból álló nagy bandérium fogadta s zene s a nép lelkes ovációi között ment a városba a virágokkal feldíszített négyes fogaton s a Korona szállodában szállt meg.

NAPI HIREK.

A hajdu-böszörményi képviselő jelöléséhez.

Lapunk hétfői számában részletes tudósításban adtunk hírt a hajduböszörményi függetlenségi és 48-as párt zászlóbontásáról s kifejezést adtunk a feletti méltó örvendezésünknek, hogy a jelölő bizottságnak majdnem egyhangu bizalma lapunk főszerkesztője dr. Benedek János felé irányult.

Azóta sűrűn érkeznek szerkesztőségünkhöz az ország minden részéből az üdvözlő evek és táviratok, melyek mind tanubizonyságot tesznek arról, hogy a derék hajduböszörményi elvtársak elhatározása országszerte lelkes visszhangra talált.

A sok üdvözlés közül csak egyet választunk ki közles végett, mely a helyzet tisztázásához is hivatva van jelentékenyen hozzájárulni. Országos pártunk kiváló jelese, Hentaller Lajos orsz. képviselő ugyanis a következő táviratot intézte főszerkesztőnkhez:

„Benedek János

Debreczen.

Tiszta szívből gratulálok böszörményi jelöltetésedhez.

Lelle, 1901. aug. 20.

Hentaller Lajos.“

Megfelebbezett közgyűlési határozat.

Az eddigelő nyilvánosságra jutott felebbeszéseken kívül, a juliusi rendes közgyűlésnek még egy határozata ellen adtak be felebbeszést. Ezt a felebbeszést a pallagi vasut kiépítése tárgyában s azzal összefüggőleg a városi kis vasutnak villamossá általa kítása tárgyában hozott a közgyűlési határozat ellen adta be Komlóssy Arthur főjegyző, kinek — szabadságon lévén akkor — nem volt alkalma felszólalásával védekezni álláspontját. Egyébiránt a felebbező kifejezetten csakis egy pontját nehézményezi a kérdéses határozatnak amely így hangzik:

„Ha és a mennyiben a vállalkozó a debreczeni helyi vasut részvénytársaság lesz, azon egyetlen a város a villamos üzemét illető. a felső vezetékre vonatkozó kifogásait elejti.“ Ezt az elejtést felebbezte meg a főjegyző, mert ebben a város és különösen a tanács már egyszer állást foglalt, tehát szerinte nincs ok arra, hogy azt feladjuk.

Részünkről jobban szerettük volna ha a főjegyző az egész határozatot megfeleltetné, mert nincs a város oly helyzetben, hogy ily nagy áldozatokat hozzon ezen állami intézménynek az eddigi roppant áldozatok után.

A tanácsnok ur ígérete.

A debreczeni színház kérdésével kapcsolatosan különös dolgok pattantak ki. Első sorban azon törvénytelen-ség, hogy egy jogerős határozatba beletett valaki egy pontot, amelyről sem a szinügyi bizottság sem a tanács mit sem tudott s ezen törvénytelen cselekedet által olyan jogot biztosítottak két városnak, amely ellen ma már erélyesen, — helyesen — tiltakoznak az illetékes körök s sokan velünk együtt szintén követelik a vizsgálatot az iránt, hogyan s ki által került a határozatba az a Debreczent annyira sértő és megcsúgyenyítő pont, hogy az igazgató választásnál a két városnak beleszólási joga legyen. Megütközéssel vették ezt tudomásul a bizottsági tagok, de még nagyobb megdöbbenést keltett egy újabb eset, mely szintén a színházügygyel kapcsolatosan került napfényre. M. Sziget szinügyi bizottságának átirata ugyanis azt mondja, hogy ők a 4 évre szóló egyezményt Debreczennel azért fogadták el, mert «Oláh Károly szinügyi bizottsági elnök (?) ur» (átirat szószerinti idézete) biztosította őket, hogy tovább is Komjáthy lesz az igazgató. Ezideig még gondolni sem mertünk arra, hogy a tanácsnoki állás olyan kiváló hatalom, de ugylátszik, hogy vannak, akik annak tartják, mert különben a szinügyi tanácsnok ur nem tett volna ilyen kötelező ígéretet Szigetnek. Ki adott megbízást Oláh Károly tanácsnoknak, hogy Szigetnek határozott ígéretet tegyen. — Ezt megbízás, határozat nélkül tenni nem lehet, nem

szabad. Hátha nem tudná a tanácsnok ur ígérését beváltani. Nem helyén való ténykedés ez s emellett, hogy szabálytalan, ellenkezik a közönség érdekével. Meglehet, hogy Oláh tanácsnoknak, meg Szigetnek kell Komjáthy, de Debreczen közönségének nem! Megunták már az ő, valamint társulata működését, mit legjobban bizonyít a múlt szezomban a Bölönyi mozgalom, mikor is Bölönyi meghívását a bérlők kilencztizedrésze aláírta. Ugylátszik Oláh Károly tanácsnok s még Komjáthy néhány komája mindent elkövetnek s nem riadnak még vissza olyan cselekedektől sem, mely szabálytalan, m-lylyel megalázzák saját városukat Debreczent, csak hogy az ő kedves komájukat Komjáthyt — ki minden városból kiszorult k i t ü n ö (?) társulatával — mindenáron ráerőszakolják a közönségre. Nekik mindegy a közönség érdeke, annyira biztosnak érzik lábuk alatt a talajt, hogy ők a közönség óhajai ellen is cselekedhetnek s esélyeknek kitett ügyben határozott ígérteket is tesznek, csak hogy ne maradjon város nélkül az ő kedves komájuk, a Komjáthy direktor. A délután tartandó színházbizottsági ülésen bizonyára szóba kerülnek ezek a szabálytalan dolgok s alighanem más véleményeket alkotnak ezen két szabálytalan dolgról, mint Komjáthy ur komái.

Kik lesznek az esküdtek.

A jövő hóban ismét kezdetüket veszik az esküdtzéki tárgyalások, erre a harmadik évnegyedre e hó 19-én sorsolták ki az esküdtteket a debreczeni törvényszéknél. Rendes esküdtek lettek: Konczek Géza, kereskedő. P. Nagy Zoltán tanár. Szabó József kocsijárató. Andrezs Kálmán fodrász, Kovács János kereskedő. Náday Rezső asztalos, dr. Szikszay Szabó József orvos. Ungváry József hentes, Varga Imre mészáros, Hirsch Ignác magánzó, Szatmári Péter ács, Tóth Bálint gazdálkodó. Ifj. Kaszanyitzky Endre kereskedő. Molnár József gazdálkodó. Szedlak József szabó. Szendrő Sándor zongorakereskedő. Cs. Pogány Kornél tanár. Lám Sándor kereskedő. Boldogh Sándor gazdálkodó, Szikszay Lajos téglagyáros. dr. Wein Bernát ügyvéd. Kertész János gazdálkodó. Bárdos Géza bizt. hiv. Rickl Antal. Bakos Tibor tanár. Berger Mór gazdálkodó. Zöld János gazdálkodó. Dr. Gulyás István tanár és Vályi Nagy Gusztáv ügyvéd. Pótesküdték: Pongor István magánzó. Féyves Ákos gazdálkodó. Horváth János gazdálkodó. Rózenberg Emil kereskedő, Végh János timár. Fish János gazdálkodó. Püspöki Lajos kereskedő. Lajos István gazdálkodó. Rózsa Lajos kereskedő. Koncz Lajos magánzó.

Az aradi színház új igazgatója.

Az aradi színházat is szeretne volna elnyerni Komjáthy, de idejében tudtára adták, hogy ő ott nem kell, így pályázatát sem adta be. Zilahy Gyula, a Nemzeti színház művésze, ki a debreczeni színházra is akart pályázni, de a komák elzavarták, Aradra pályázott. Az aradi színház bizottság örömmel vette Zilahy pályázatát s hétfőn tartott ülésén az aradi színházat egyhangulag Zilahy Gyulának oda ítélte három évre. Arad nem Debreczen, ott megbecsülik a jót s valamibe csak nézik a közönséget is.

A rendőrfőkapitány s a főorvos figyelmébe.

Panaszos levelet kaptunk. Olyan panaszról van szó, melyen könnyen lehet segíteni, csak akarni kell. A sintértelepről van szó, hol napok óta ázsiai állapotok uralkodnak. Nem lehet a környéken járni, mert a feloszlásnak induló lóhullák fertelmes szagot árasztanak s nincs aki eltakarításokról gondoskodjék. A sintértelepen azt mondják, az állatorvos nem ér rá, hogy a döglöveket megvizsgálja s addig nem takaríthatják el, míg ez a vizsgálat, a boncolás meg nem történik. Ajánljuk ezt az egészségre is rendkívül ártalmas helyet a főkapitány s a főorvos figyelmébe.

Belügyminiszeri elismerés Makó Lajosnak.

Makó Lajos a temesvári polgármester utján a következő elismerő iratot kapta a belügyminisztertől,

„Ószinte meglepéssel értesültem arról, hogy Makó Lajos színigazgató a Temesvárott rendezett kitünő színelőadásával a sz. kir. város közönségének elismerését vívta ki s ehhez képest a színi évad kielégítő erkölcsi sikerrel, sőt ami még örvendetesebb, megfelelő anyagi eredménnyel is zárott. Ez nem csak Makó Lajos színigazgatónak, hanem a magyar színészetnek is nagy sikere, mely a nem magyar lakosság soraiból is híveket toborzott magának, ami bizonyossága annak, hogy a helyes vezetés alatt álló magyarszínészet s a jó színelőadások a magyar kultúra terjesztésének egyik erős fegyverét képezik. A magam részéről melegen óhajtom, hogy ez a kedvező erkölcsi és anyagi siker a jövőben is elérhető legyen s ennek biztosítása érdekében a további években is kilátásba helyezem azt az anyagi támogatást, melyet a temesvári színészetnek eddig is nyújtottam, sőt a mennyiben a jövőben lehetséges lesz, a vidéki színészet segélyének emelését a törvényhozásnál kieszközölnöm, a nyújtandó segély emelésére is kész vagyok.

Felkérem Nagyságodat, hogy jelen elhatározásomról Makó Lajos színigazgatót értesíteni sziveskedjék.

Budapest, 1901. május 28.

A miniszter helyett:

Gulner s. k.
államtitkár.

Makó Lajos pályázik a debreczeni színházért. A közönség őt is óhajtja, de hát a Komjáthy komái nem törődnek a közönség akaratával, nem nézik azt, hogy Makó tényleg a színészet érdekeiért küzd, kulturális missziót teljesít. A belügyminiszter elismerése csak megerősíti ama rég hangoztatott álláspontunkat, hogy Makóban hivatott igazgatót nyerne Debreczen. Komjáthynek aligha állítanának ki ilyen bizonyítványt, a debreczeni közönség éppen az ellenkezőjéről adna bizonyítványt Komjáthynek. A komái azonban megvannak vele elégedve s ez a fő.

Öngyilkossági kísérlet.

Székely János hetvenéves csapókerti lakos a sok nélkülözés miatt borotvával átmettszette a nyakát. — A kórházban ápolják.

Italadó kedvezmény.

Azon t. szállógazdák, a kik az italadó kedvezményben részesülni óhajtanak, szőlőtermésüket már a kerületi kapitányságnál a hivatalos órák alatt bejelenthetik.

Egy házasság története.

Érdekes házassági történet okoz két nap óta derűtséget Nagyváradon. H-i J. ő fiatal debreczeni kereskedő már hosszabb idő óta jegyben járt egy nagyváradai kereskedő leányával. A vőlegénynek négyer korona hozományt ígértek: Szombaton megkötötték a házasságot az anyakönyvvezető előtt, de az újdonsült férj azt gondolta, hogy ráér az egyházi esküvő előtt is a hozomány. Másnapra volt hirdetve az esküvő a zsidó templomban. Vasárnap együtt volt már a násznép. de a négyezer forint helyett csak kettő volt együtt. De a vőlegény nem akart belenyugodni a felére csökkent hozományba Csökönnyösen ragaszkodott a 4000 forinthez és minden kérés, könyörgés ellenére kijelentette, hogy ő nem esküszik. Nem is esküdött. Az új asszony hiába sirt, legközelebb nyilatkozik a vőlegény is, meg az anyós is, hogy az eljárását megmagyarázza. Most természetesen nagy a harag.

Adomány a Kossuth szobor javára.

M-né urhölgy 2 koronát küldött szerkesztőségünkbe a Kossuth szobor javára. Az adományt rendeltetési helyére juttatjuk.

Elveszett

A Gódy ház udvaráról egy csomó kules. A 3 kules közül az egyik gerinces alakú. A becsületes megtaláló ugyanott magas jutalomban részesül.

Nyilatkozat.

Már 17 év óta nem iszom egyéb ásványvizet, mint a szolyvai, mert ily gyógyhatású, ily üdítő a mi alföldi borainkhoz legjobban hozzáilló és olcsóbb ásványvizet még nem találtam.

Dr. Konthy Gyula városi főorvos

Nyiregyháza.

A szolyvai ásványvizet kitünő üdítő itál a savanykás kertü borokkal vegyítve rendkívül kellemes.

TÁVIRATOK.

Meszlényi Lajos meghalt.

— A „Debreczen“ eredeti távirata. —

Budapest, augusztus 21.

A képviselőháznak ismét gyászava. Egyik legrokonszenvesebb tagja, Meszlényi Lajos, a Ház vidám Luluja, pártunk tevékeny és oszlopos tagja Székesfehérvárott meghalt.

Pisztolypárbaj.

— A „Debreczen“ eredeti távirata. —

Budapest, aug. 21.

Törley pezsgőgyáros és Löwentein Nándor nagykereskedő között tegnap a lövészeten összeszólközás, majd inzultus történt. Ebből kifolyólag ma d. e. párbalyt vívtak kétszeri golyóváltással. Sebesülés nem történt.

Szerencsétlenség a gyakorlaton.

A „Debreczen“ eredeti távirata.

Budapest, augusztus 21.

Lembergi távirat jelenti, hogy a szomszédos községben a tüzéség gyakorlatán nagy szerencsétlenség történt. Egy Szapnel golyó felrobbant s két altiszt nyomban meghalt, egy hadnagyot s hat katonát pedig életveszélyesen megsebesített.

Szövőipar a nőegyletben.

A debreczeni jótékony nőegylet szeptember 8-án délelőtt 1/2 11 órakor nyitja meg szövőipar tanfolyamát péterfia-utcai árvaháza helyiségében.

A szövőipar-tanfolyam eszméje nem új, mert erről már szó volt akkor is, midőn a nőegylet díszes árvaházát felépítette. A körülmények azonban nem kedveztek az eszme megtestesítésének mindeztideig, most azonban a különböző akadályok tiszteres legyőzése után a rég óhajtott terv a megvalósulás küszöbére lépett.

A jótékony nőegylet, melynek szívéhez és erszényéhez százával fordul évenként a szenvedő és nélkülöző emberiség, — már régen tapasztalja, hogy a szegényebb néposztály női a munka és a különböző iparágak tudásának híján, különösen a téli időszakban igen sokat nélkülöznek. Nyáron kevesebbek levén az életfenntartás költségei könnyebben élnek, de télen, midőn a szegényebb családokra kétszerte nagyobb sullyal nehezedik az élet gondja, a kereset pedig csekélyebb, sokszor a legnagyobb nélkülözések között élnek főleg azért, mert járatlanok a megélhetést biztosító iparágak üzérében. Éppen ez az oka aztán ennek, hogy nyomorral küzdők seregesen tudnak a városhoz, a nőegyletthez a különböző jótékony sági intézetekhez.

A munkátlanág, mely a tapasztalás szerint a legfőbb bűnök szülőanyja, s a tétlenség, mely a tévedések utvesztőjébe vezet, igen sok nőnek romlását okozza, míg ha munkában fárad el, vagy munkában edződik ereje nem ér rá a hivatkozásra s nem kénytelen legnagyobb kincsét: erényét és önállóságot hitvány anyagi eszközökért feláldozni.

Tanult és szerzett ügyességével, munkaszeretetével legyőzheti a legnagyobb nyomort, mely félelmesen hatalmába keríti mindazon nőket, kik nem tanultak meg a megélhetés tudományát, a munka becsét és értékét. Midőn tehát a debreczeni jótékony nőegylet a szövőipar tanfolyamot megnyitja nem csupán árvái jövő megélhetését kívánja biztosabbá tenni, hanem szeretettel kíván segíteni azon a néposztályon is, mely a téli időt munkátlanul tölti el nem ismerve a szövőipar hasznát és áldásait. Segíteni kíván a nőegylet ezáltal a századokon, kegyeret akar biztosítani azoknak, kik eddig munka híján éhezve és fázva töltötték a téli időszakot s ki akarja ragadni a nőket a tétlenségből meg lévén győződve, hogy a szövőipar megkedveltetésével nemesak anyagi jólétet teremt, de a nők erkölcsi értékét is emeli a munka szeretetére való oktatása által.

Ezen szövőipar tanfolyam szeptember 8-ikán nyílik. A tanfolyamra augusztus 26-ikától augusztus 31-éig lehet beiratkozni az árvaház irodájában. A tanítási díjat a nőegylet havi 4, azaz négy koronában állapította meg, azokat azonban, kik hatósági bizonyítvánnyal igazolják szegénységüket ingyen tanítja a nőegylet. A beiratkozás a mondott napokon 9-12-ig, délután 3-5-ig történik.

A felvételeket aug. 26-ikán, azaz hétfőn Komlóssy Arthurné, aug. 27-ikén, kedden Koncz Ákosné, aug. 28-ikán, azaz szerdán Hutiray Béláné, aug. 29-ikén, azaz csütörtökön Vertessy Lajosné, aug. 30-án, azaz pénteken Jablonczay Kálmánné, aug. 31-én, azaz szombaton dr. Palla Miklósné urnök, választmányi tagok eszközlik.

A nőegylet által beszerzett szövőszéken már dolgoznak. Szövőszék azonban több is lesz, mivel a nőegylet szövő székekért már folyamodott a kereskedelemügyi miniszter uró Nagyméltóságához, ki bizonyára szíves készséggel teljesíti a nőegylet kérését.

Kérem, nagyon kérem városunk művelt közönségét, különösen pedig egyeletünk választmányának tagjait, szerezzenek propagandát ezen ügynek, mely szegényebb néposztályunk ügyét van hivatva felkarolni, tisztelettel kérve a sajtót is, hogy törekvéseinkben minket támogatni sziveskedjék.

Koncz Ákos.
nőegyleti titkár.

Adatok a debreczeni leánynevelés történetéhez.*)

(XVII—XVIII. század.)

(Miklós-, Német és Czegléd utcai leányiskolák eredete. A papok mint a leányok tanítói. Iskolázható gyermekek összeírása 1740-ben)

A presbiterium dicséretes buzditása és hathatós pártfogása mellett a millenium emlékére két fiatal tanító, Gsurka István és Tassi Miklós érdemes monografiát készített volt a debreczeni elemi iskolák történetéről. Azt hiszem, nem egészen a buzgón fáradozott szerzőkön mult, hogy nem használtak fel minden megszereshető adatot, amiknek birtokában azonkívül, hogy tökéletesebb munka kerül ki ügyes tolluk alól, megmenekedhetnek néhány téves vagy ingatag következtetéstől is, a mikhez az adatok házagossága, a régi források vizének sekélyes sége miatt jutottak.

Már őket is meglepte, hogy általában az elemi oktatást, de különösen az utcai iskolákat illetőleg régibb időkről vajmi gyéren fordulnak elő feljegyzések a városi levéltárban, nem is szólván az egyházi levéltárról, amely különben is csak a város és egyház különválása után kezdett alakulni és gyarapodni.

E jelenség okát abban vélem én feltehetőnek, hogy az utcai iskolák felállítás és fenntartása kezdetben, a XVIII. század első évtizedeiben még mindig meg lehetősé szűk körű autonóm kormányzattal rendelkező utcai előljáróságok hatáskörébe tartozott hihetőleg. Az adó, a közmunka-, a rendőrségi stb. ügyeken kívül az utczák bizonyos önállósággal intézkedhettek az elemi iskoláztatás, illetőleg a leánygyermek iskoláztatása felől is. Az utcai kapitányságok jegyzőkönyvei pedig, ha ugyan voltak ilyenek, épen úgy nem kerültek a közlevéltárba, mint például a városbírórság többé-kevésbé érdekes, sok becses adatokat rejtgető régi irattára vagy mestanában a különféle ügyosztályok irattárai. Hogy pedig az utcai előljáróságok gondoskodtak hajdan a leányiskolákról is, az kitetszik az utcai leányiskolák épületeinek szerzése módjából.

*) A Debreczeni Protestáns Lap legközelebbi számából vettük át ezt az érdekes tanügy-történelmi cikket.

Az 1741. évi örök bevallási jegyzőkönyv (Fassionale) 463. lapján olvashatjuk, hogy Kovács Györgyné Csapó Sára Piacz-utczában, az északi soron (mely Miklós utczának nevezetik) lévő házat adta örök áron N. Piacz-utczának Leányok Tanító háznak 150 vonás frton.

Még világosabban beszél az 1748. évi Fassionale a 112 lapon. A hol is ez van feljegyezve: Czegléd-utca, odavaló senator N. Gerendási György, eskütt Budai György és egyik kapitány Szatmári Sámuel uraimék által cserében eladja, a czegléd-utcai korema házzal általellenben, a szegeletben, keletről Oláh utca, nyugotról a keresztülmenő (most Kigyó) utca, északról Fazekas Mihály háza szomszédságában levő házat,¹⁾ melyet néhai Kerékgyártó Kata elsőben néhai Matolcsi István, azután néhai Comáromi István özvegye Czegléd-utca számára testamentumban hagyott Leányok tanító iskola háznak. A ház vevői Gergely Kovács és felesége Iradi Kata valának, a kik is a korema közelsége miatt iskolának alkalmatlan helyen fekvő eme házat ugyanazon derék utczán, az északi soron, keletről Gyarmati István és Toldi Szabó Mihály, nyugatról Kerékgyártó Szabó Mihály szomszédságában levő házakat engedték át, megtoldván a cserét az utca 60 vonás frttal.

Ime egy kegyes polgárasszony veti meg fundamentumát a Kossuth-utcai leányiskolának, a mely valószínűleg ma is ugyanazon a helyen áll, a hova 1748-ban, 153 évvel ezelőtt telepítették!

Jóval előbb történik a Német (Szecsenyi) utcai leányiskola telkenek megvásárlása. 1716. októberben veszi meg Piacz-utca a Kápolnási örökösöktől 142 frt 82 kron Német-utca északi során, a Baranyi Miklós háza szomszédságában fekvő telket, ugyanazt a melyen most a kir. tabla palotájának egy része áll. A bevallás nem említi ugyan a vétel célját, de a körülményekből könnyű kitalálni.

E három példa is megdönti tehát Csurka és Tassi urak amaz állítását, hogy az első utcai iskolatelek vétele 1821-ben történt, amikor Kis Csapó utczán a város megvette Baranyi Györgyné Jóna Kata házat 3500 Rh. frton.²⁾

Ugyanők állítják, hogy a XVII. század végéig afféle zugiskolák lehettek a debreczeni leányiskolák s kiszolgált katonák, vagy mesteremberek lekéztették, silabizáltatták ama kor jobb sorsra érdemes leánygyermekait.

Semmiel sem támogatott feltevés ez. Én valószínűbbnek tartom, hogy 1700 előtt, a leánygyermek tanításának tanácsai elrendelése előtt, ezeket vagy magok a szülők, vagy a fiukhoz kijáró praeceptorok, collegiumi nagyobb diákok oktattak írásra olvasásra is a hit és vallásbeli legszükségesebb tudnivalók mellett.

Sőt a leánynevelés egy része 1700 körül kétségtelenül a papok kötelességéhez tartozott. Az 1700. évi pap- és tanár marasztás rendkívül becses följegyzést tartalmaz ide vonatkozólag. Szórol-szóra idézem.

„Tiszteletes Praedicator és Professor uraiméknak hivatal adatik a jövő esztendőre is, hivatalyoknak gyakorlására: Eleikben kell adni Praedicator Uréknak, hogy a szokás szerint a leányokat tanicsák, mert az idei elmulasztá a is nem kicsiny defectus ő kigyelmekben.

¹⁾ Ugyanezen házat, mely Nagy Gáspárról adóbeli restauráció miatt szállott a városra, 1702-ben vásárolta meg a várostól 70 frton Matolcsi István, Kerékgyártó Nagy Kata, említett Nagy Gáspár unokája.

²⁾ Merész állítás az óvodává alakított mester-utcai iskoláról is, hogy az a XVII. század végén épült. Annyi bizonyos, hogy 1811-ben leégett s az átalakítás előtti formáját, beosztását akkor kapta.

Tehát már régebbi gyakorlat volt 1700 végén, hogy a leányokat a papok tanították. Bár ez a tanítás valószínűleg csak a konfirmációra való előkészítésből állott.

Nyomára jöttem annak is, a számvetés rendezetlen irattárában gazdasági adatok után kutatván, hogy már 160 évvel ezelőtt összeírták az iskolába járható gyermekeket. Megtaláltam ugyanis a „N. Varga-utcai iskolában járó vagy járható Fiúk és leányok Conscriptióját“, mely 1740. márcz. 14-én készült. Varga-utca öt tizedében, valamint a belső és külső konyhások között tényleg iskolába járható fiút 33-at, leányt 14-et, iskolába járható fiút 49-et járó leányt 33-öt írtak össze. Ez adatokat alapul véve, ekkor a város tíz utcai iskolája körülbelül 500 iskolázható fiú és 350 iskolázható leány közül hozzávetőlegesen 300-330 fiú és 150 leányövéndéket számlált. Mig a város lakossága az 1739. évi pestis borzalmas pusztítása után, amikor is kilenczezer ember halt meg, alig volt több 12-15000 léleknel.

Nem érdekesség nélkül valók az összeírás megjegyzései. Erdélyi János és Erdélyi György feladhatnák a fiokat, de mindketten a „T. Pater Piarista Uraimékhoz“ járatják. Ilyen könnyelmű kalvinista apa nincs is több egész Varga- és Anna-utczában. Takács Nagy Mihálynak járhatna a fia „ha akarna.“ Tizenhét éves szülét azzal ment ki a conscriptor, hogy „nincsen tehetsége“, vagy „szegénysége miatt nem taníthatja.“ Egy fiú és egy leánygyermek után megjegyezték: „4 esztendő.“ Nem jártak iskolába. A Nagy Istvánné öcsese „15 esztendő“, tudomány nélkül nőtt fel, az Uri imádságot soha szájából nem hallották. „Járha ó fiú, de nem jár. Nehány azért nem jár, mert árva az istenadta, közülök egy már 15 esztendő. Nem volt még akkor ingyenes az iskoláztatás. Értjük tehát, ha a nyomorult kunyhókból egyetlen fiút küldtek iskolába; de miért nem adta fel fiát, leányát még olyan tanult, okos, máris szépen vagyonosodó polgár, mint Baranyi Miklós uram, kiből később ipa lett a nagy Sinay Miklósnak? Ha csak nem nőni, erősödni hagyta még a gyermekeket? . . .

Zoltai Lajos.

IRODALOM.

A Vasárnapi Ujság.

Augusztus 18-iki száma 24 képpel s a következő tartalommal jelent meg: „Báró Fejérváry Géza honvédelmi miniszter ötvenéves katonai jubileuma“ (arczképekkel báró Fejérváryról és öseiről). — „Kapivár.“ Költemény. Irta Dalmady Győző. — Regénytár: „A levélposta.“ Elbeszélés. Irta Bret Harte. Angolból fordította S. A. (képekkel). — „Rejtélyes történetek“ Wallenstein. Regényes történeti rajz, (képekkel). — „Csudra Makar“ Elbeszélés. Irta Gorkij Matim. Orosz eredetiből fordította Ambrozovics Dezső. — A bosnyák mohamedán család és társadalom. — „Crispi“ (arczképekkel). — „Makai Emil“ (arczképekkel). — „Santos Dumont kormányozható léghajója“ (képekkel). — Irodalom és Művészet, Közintézetek és Egyletek, Sakkjáték, Képtalány, Egyveleg, stb. rendes heti rovatok. — A Vasárnapi Ujság előfizetési ára 4 kor., a „Politikai Ujdonságok“-kal és „Világkrónika“-val együtt

hat korona. Megrendelhető Franklin-Társulat kiadóhivatalában (Budapest IV. ker. Egyetem-utca 4. sz.) Ugyanitt megrendelhető a „Képes Néplap“ legolcsóbb újság a magyar nép számára, félévre 2 korona, 80 fillér.

CSARNOK.

Nagy Napoleon császár katonája.

(Ereckmann-Chatriantól.)

Fordította: Ifjabb Mórincz Pál. 26.

Ha már elhagytuk a szülőföldet, már nem is bánom, ha egyenest a háboruba visznek is. Így legalább mindennap látunk valami újat. És ha Isten hazaségit bennünket, legalább tudunk miről beszélni.

— Azt megengedem, de én szívesebben lemondtam volna e tapasztalataimról, mondám én. Inkább otthon maradtam volna, mindsemhogy másokért feláldozzam az életemet. Mert mig mi így tapossuk a havat, addig ők nyugodtan ülnek a kuczkóban.

Te ugylátszik a dicsőséget figyelmen kívül hagyod, mondá Czebede. Pedig talán a dicsőség is ér valamit!

Azt mondtam reá;

Hidd el Czebede, hogy a dicsőség-fája sem nekünk terem, hanem azoknak, a kik jól élnek jól esznek és jól alusznak. Akiknek bál, multság, élvezet az életük, ezekhez ragaszkodik még a dicsőség is, amelyért mi mindenünket áldozzuk. Szenvedünk és nélkülözünk, még az életünket is kockáztatjuk. Mert mi szegény ördögök kockáztatunk mindent és ha nyertünk is, de bénán, nyomorultan, a munkától elszokva, ha hazatérünk, ugyan mond, mit használ nekünk a dicsőség? Hisz magad láthatad, hogy mig több ösmerősünk hét évig odakatonáskodott, addig mások, akik itthon maradtak, bárha kevésbé dolgozó voltak is, mégis szép pénzt kerestek, üzletet nyitottak, sőt meg is házasodtak, elvették a katonaczimboráik mátkáit. Aztán megszorodtak idővel városi szenátor, előkelő polgár vált belőlök. És kutyába sem vették a lerongyosodott invalidusokat, akik embereket gyilkoltak, de most rongyosan tértek haza. És ha még hozzá a sok pálinkaivás tól kipirosodott az orruk, mert hisz a hidegben az esőben, a tikkasztó toborzások alatt csak frissíteni kellett magukat: „részes kórhely“ lett a nevük. Pedig az otthon maradt hetykék is megiszogatták a magok finom boroeskáikat. Ez az én véleményem Czebede a dicsőségről. Megengedem, hogy tévedek a felfogásomban, de biz én inkább szeretnék békésen otthon dolgozni, aki pedig olyan nagy barátja a dicsőségnek, hadd hadakozza maga.

Czebede meg azt mondta erre:

— Józsi, magam is osztom a véleményed. De mivel a kényszerűség előtt ugyanis meg kell hajolnunk, hát jobb, ha azt mondjuk, hogy a dicsőségért küzdünk. Már csak az állásunk végett is hadd hidjék az embereket, hogy jól érezzük itt magunkat, mert másként még ki is csufolnának bennünket.

Ily beszédközben egy nagy folyóhoz értünk, az őrmester ur úgy nevezte, hogy

ez volna a Majna folyó. Ennek a partján volt egy falucska az országút mentén, a nevét nem tudtuk, de itt pihenőt tartott a csapat.

A házakba is bemehettünk, pálinkát, bort, húst vásárolhatott, akinek pénze volt. Mert másnak a komisz kenyérrel kellett az éhséget csillapítani. Este öt óratájt érkezünk Frankfurtba, amely még Mainznál is ódonabb város és csakugy hemzseg benne a zsidóság. Itten az ugynevezett szászházban szállásolták el a zászlóalj, ahol a 10-dik huszárezred és a bádeni vadászzászlóalj volt már bekvártélyozva, ugymondták, hogy ez a vén kaszárnya azelőtt kórház volt. Én el is hiszem. Nagy udvarát boltzott csarnokok környékezték, a lovakat ezekbe kötötték be, a felsőbb helyiségekbe pedig a legénységet kvártélyozták el.

Czikk ezakkos utakon jutottunk a kaszárnyához, mert nem hazudok, de jártunk olyan szűk utcácskákban, hogy a tetők között a csillagokat sem láttuk. A kaszárnyánál már vártak bennünket: Florentin kapitány, Clavel és Breton-ville hadnagyok, a szemle után az altisztek szakaszonként felvezettek bennünket a bádeniek feletti zotbákba. E nagy termeket kis ablakok világították.

Pinto őrmester a középső ajtófélfára akasztotta a lámpáját. Majd a fegyvertartóhoz támogattuk fegyvereinket és szó nélkül levetkeztünk. Az én hálóczimborám véletlenségből Czebede volt. Ugy kivoltunk fáradva, hogy husz perc múlva már ugy aludtunk mindnyájan, mint a bunda.

X.

Frankfurtban kezdtem megismerkedni a valódi katonaelettel. Idáig csak egy egyszerű rekruta voltam, most pedig már katoná. Nem az exszerezirozást értem. Nem a jobbra nézt, a balra nézt! A lépés tartást, a fegyver használatát, a töltést, czélést, az idevonatkozó kommandóknak a kivitelét értem, ami utóvégre jó törekvés mellett egy vagy két hó után elsajátítható. Hanem hogy a katonai fegyelmet megismerem, azt a figyelmet, a mely mindig a felebbvalónak ad igazat. Hogy tudniillik a közlegénynyel szemben mindig a káplárnak van igaza, de a káplárral szemben meg már a szakaszvezetőnek az őrmesterrel gyűlt meg a baja, akkor viszont az őrmester részén az előny, amint aztán az őrmester is kénytelen a derekát beadni az alhadnagy előtt és így fel egész Franciaország marsalljáig, az alantossal szemben a felebbvalónak van igaza, még ha az olyant állítana is, hogy kétszer-kettő: — öt, vagy hogy fényes délben, a holdvilág világít az egen.

Ez persze nehezen megy a fejetekbe. Hanem ezek is tudnak segíteni katonáék. Arról hasznos a sok szabályzat, törvény, amiből nyomtatott kivonatok függesztvék a kaszárnya szobák falaira. Ezeket aztán addig iskolázzák, addig olvasgatják előttd, mig befészkelődtek a koponyádba. Körülírják ezen a szabályzatok a katonának minden lépését, mindenre megvan a példa és a büntetés, nehogy valaki a falujába visszahajoljon, a szolgálatban engedetlenkedjek, a felebbvalóival dacoljon satöbbi, mert akkor szomoruan végzi az életét. Halál mindenre a büntetés és meg a legenyhébb az öt évi sánczfogság.

(Folyt. köv.)

Van szerencsénk a n. é. közönséget arról értesíteni, miszerint a mai naptól fogva finom zamatu valódi **chasselas rouge és blanche** esemege szálló lesz felszolgálva. — Ezeknek megizelésére számos látogatást kér

az „Arany Bika“ szálloda bérlő társaság üzletvezetője.

„Bika kávéház“

Naponta zenehangverseny.

Nyilttér.

A legdivatosabb selyemszövetek méter vagy végszámra a legolcsóbb engros árakban. Mindig a legújabb fehér, fekete és színes fajokban. Privátvevőknek postadíj és vámmentesen. Minták ingyen. Schweicha kétszeres levéldíj szükséges. 6.

Union selyemszövőgyár
Adolf Grieder & Cie Zürich (Schweicz.)
 kir. udv. szállítók.

Vásárokat látogató és házalóknak!

Kiabáló gumifujók, gömbölyű és hosszúak, ördög-kolbász, gigerli és szivarfujók minden színben. Elefántormány, madárhanggal. Fülemlile fuvola meglepően madárhangot utánoz. Szaladó fénylő egerek. Repülő gumi kolbász (nagy hecz.) — Hasmenő gigerlik, hashajtó pilulák. Ezenkívül mindenféle legújabb játékok és mulattató cikkek a legjobb minőségben kapható.

M. HACKER'S SÖHNE.
 Bécs VII. Neubaugasse 20.
 nagybani árukereskedésében, utánvételtől, csakis megelőzőleg beküldött foglaló ellen. Pontos és szolid kiszolgálás. Mustraküldet 1 kor.

Cséplőgép részek, Lendkerekek (különféle nagyságban) manometer (fesz mérő),

egészen új.

Ajtók, ablakrácsok, csatornarácsok,
 más építkezéshez való
vastárgyak
 különféle kovácsszerszám:
 Satuk, üllök, fújtató, vasesztergapad

szerszámaczel
kompozíció.
 Kijavított
takarék tüzhelyek,
 igen mérsékelt árban kaphatók
KLEIN JAKAB

ócska vasüzletében, főtőzsde udvar.
Ocska vas és fém a legmagasabb árban veszek
 Teljesen kijavított

vetőgépek
 13. 15. 17. és 21 soros
 feltűnő olcsó árban, — előnyös
 fizetési feltételek mellett.

Ebesi artézi víz a legjobb legegészségesebb üdítő ital. Kapható minden fűszerüzletben, kávéházak és vendéglőkben. Főraktár: Piac-u. 7. sz.

Szép bajusz nyerhető rövid időn a híres „Hajduságpedrő” használatával. Egy doboz 40 fillér. Kapható Debreczenben **Toth Béla** gyógyszerárában, valamint a készítő **Grósz Nagy Ferencz** gyógyszerésznél H.-Szoboszlón.

Árlejtési hirdetmény.

A földmivelésügyi m. kir. miniszter ur Ónagyméltósága 1901 évi augusztus hó 14-én 33561. szám alatt kelt rendeletével a debreczeni m. kir. gazdasági tanintézet pallagi telepén szükséges **villamos világítást 44926 korona 89 fillér** költséggel engedélyezte.

Ezen munkálatok kivitelének biztosítása czéljából **folyó évi augusztus hó 31-én délelőtt 10 órakor** a gazdasági tanintézet igazgatói helyiségében tartandó zárt ajánlati versenytárgyalás hirdettetik. A versenyezni óhajtok felhívtnak, hogy a fentebbi munkálatok végrehajtásának elvállalására vonatkozó zárt ajánlataikat a kitűzött nap délelőtt 9 1/2 órájáig a nevezett hivatalhoz anynyival inkább igyekezzenek beadni, mivel a későbbben érkezettek figyelembe vétetni nem fognak. Az ajánlatokhoz az általános feltételekben az engedélyezett költség összeg 5 %-ának megfelelő bánatpénz csatolandó.

A szóban forgó munkálatokra vonatkozó műszaki művelet, általános és részletes feltételek a debreczeni m. kir. gazdasági tanintézet igazgatóságánál a rendes hivatalos órákban naponként megtekinthetők.

Kelt Debreczen 1901 évi augusztus hó 17-én.

Kerpely Kálmán,
 igazgató.

Árverési hirdetmény.

Az Ujhelyi Gyula tulajdonát képező szatmár-vármegyei penészleki 217. sz. tlljkvben foglalt, szép uri lakással és gazdasági épületekkel felszerelt, buzát, rozstot termő és dohánytermelési engedélyvel is ellátott, a község határán legjobb minőségű szántóföldekből álló **300 kat. holdas tagos birtok** az ugynevezett Erdő-Rába pusztá, mely Ér-Mihályfalvától (vasuti állomás) 3/4 órányira fekszik, a beadott utóajánlat folytán f. é. augusztus 26-án d. e. 9 órakor N.-Károlyban a kir. jbiróságnál 44.500 korona kikiáltási árban, 1886 korona bánatpénz letétele mellett, nyilvános árverésen el fog adatni.

A vételár nagy része teherként továbbra is a birtokon maradhat.

Bővebb felvilágosítást ad

Bródy Lajos ügyvéd
 Budapest, Erzsébetkörut 42.

Minden külföldinél jobbak! és olcsóbbak!

a „Debreczeni vasöntöde és géplakatosság”
 aranyéremmel kitüntetett
kutszivattyui, borsajtói és szőlőzuzó gépei!

Eladás egyedül a gyártelepen:
Péterfia végén a hadházi-utcában.

Nestlé-féle gyermekliszt

legkitünőbb tápszer

kis gyermekeknek

Egy doboz 1 k. 80 fillér. Próbadoz 1 k. Nem szükséges tej hozzáadása. Elvlasztás esetén ezen régi kipróbált, 30 év óta bevezetett tápszer a legkitünőbb szoptos gyerekeknek.

Diarrhie és hányás kizárva.

tartalmazza a legkitünőbb **Alpei tejet.**

Évi gyártmány **35 millió doboz**, naponta tej-szükséglet **132.000 liter.**

Nestlé-féle condem tej cukorral 1 doboz 1 kor. Ugyanaz cukor nélkül „Viking” ujdonság 1 doboz 1 kor.

Központi szétküldés: **F. Berlyak**

Bécs 1. Naglergasse 1.

Elárusítás minden gyógyszerárban és droguériában.

Árlejtési hirdetmény.

A földmivelésügyi m. kir. Miniszter ur Ónagyméltósága 1901 évi augusztus hó 1-én 57070 szám alatt kelt rendeletével, a debreczeni m. kir. gazdasági tanintézet pallagi telepén szükséges **abroszneműek beszerzését 871 korona 90 fillér** költséggel engedélyezte.

Ezen munkálatok kivitelének biztosítása czéljából **folyó évi augusztus hó 24-én délelőtt 10 órakor** a gazdasági tanintézet igazgatói helyiségében tartandó zárt ajánlati versenytárgyalás hirdettetik. A versenyezni óhajtok felhívtnak, hogy a fentebbi munkálatok végrehajtásának elvállalására vonatkozó zárt ajánlataikat a kitűzött nap délelőtt 9 1/2 órájáig a nevezett hivatalhoz anynyival inkább igyekezzenek beadni, mivel a későbbben érkezettek figyelembe vétetni nem fognak. Az ajánlatokhoz az általános feltételekben előirt az engedélyezett költség összeg 5 %-ának megfelelő bánatpénz csatolandó.

Az általános és részletes feltételek a debreczeni m. kir. gazdasági tanintézet igazgatóságánál a rendes hivatalos órákban naponként megtekinthetők.

Kelt Debreczen 1901 évi augusztus hó 17-én.

Kerpely Kálmán,
 igazgató.